

Orta Doğu'ya Barış Gelir mi? Batı'nın Umurunda mı?

Geçen ayların agresif, kavgacı atmosferinin ardından Orta Doğu, savaş gelgitlerinde... Özellikle İran ve Suriye'nin çekim merkezlerinde... Barış için cılız bir şans olabilir. Bu ülkelerde yaşanan en son gelişmeler, çatışmadan çok diyalog için yeni bir dönemin başlangıcına imkân sağlayabilir.

Gazze, bu umut verici resmin en büyük istisnasıdır. İsrail, hava saldırıları ile geçen hafta 25 Filistinli'nin hayatını söndürdü ve yüzden fazla kişinin de yaralanmasına sebep oldu. Filistinli hizipler, bu duruma onlarca İsrailli'nin yaralandığı roket saldırısıyla karşılık verse de bu acı dolu olaylar, dikkatimizi büyük resimden çekmemeli. Geçtiğimiz günlerde Washington'daki AIPEC toplantısında İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu, bugüne kadar ki en kavgacı duruşunu

sergilerken Suriye, mezheplerin iç savaş cehennemine batar görünüyordu. İsrail, büyük güçlerin Tahran ile anlaşmak için müzakere edilmesi fikrinden üzüntü duyuyor çünkü bunun kaçınılmaz bir şekilde – eğer en mütevazı hâliyle tamamıyla insani amaçlarla kalırsa- İran'ın uranyumu zenginleştirme hakkının tanınması anlamına geleceğini biliyor. İran'ın bütün nükleer programının sona ermesini isteyen Netanyahu'nun hedefi hiçbir İranlı rejimin rengi ne olursa olsun muhtemelen kabul

edemeyeceği "sıfır zenginleştirme". Netanyahu son Washington ziyaretinde Başkan Barack Obama'dan İran'ın nükleer tesislerine saldırma ya da İsrail'in saldırısına Amerika'nın desteğini sağlama sözü koparmaya çalıştı. İstedikini elde etmekte başarısız oldu. Aslında Obama, İran'ın nükleer silahlara sahip olmasına engel olmak yönündeki kararını tekrarladı. Öte yandan, kısıtlama ve diplomasiye şans verilmesi gerektiğini Netanyahu'ya çok net bir şekilde hatırlattı. Netanyahu'nun bütün sert konuşmalarına rağmen İsrail'in tek başına İran'a saldırmaya cesaret etmesi hiç olası görünmüyor. İsrail'in stratejisi, -İsrail yandaşı neo-con Paul Wolfowitz ve Douglas Feith gibi, ve manipüle edilmiş istihbaratla ABD'yi İsrail'in yerine 2003'te Irak'ta savaşa ittiği gibi- Birleşik Devletleri bu işi yapmaya dâhil etmektir.

İsrail, her ne pahasına olursa olsun bölgedeki nükleer silah tekeli korumak istiyor. İsrail tahminlere göre, 75 ila 150 arasında nükleer savaş başlığı, son derece sofistike sevk imkanları, Almanya'dan edinilen deniz altılara konuşlanmış uzun menzilli füzelerle ikinci vuruş yeteneğine sahip. Buna karşılık İran'ın nükleer silah imal etme niyetini gösteren ikna edici bir kanıt yok. ABD'nin yıllık ulusal istihbarat tahminleri- 16 istihbarat ajansının ortak görüşü- Tahran'ın bu yönde şimdilik bir karar almadığını tekrar doğruladı. İsrail'in İran'dan gelen "varoluşsal tehdit" sözleri, bulgulara dayanmamaktadır. Aslına bakılırsa İsrail'in komşuları, yok olma riskiyle karşı karşıyadır. Eski Fransa Cumhurbaşkanı Jacques Chirac bir defasında: "İran, İsrail'e şüphe uyandırıcı bir füze göndermeyi tasarlasa Tahran anında yok olurdu" demişti.

Konu aslında hiçbir zaman İsrail'in hayatta kalmasını güvence altına almak değildir ve hiç olmamıştır. Fakat aksine ülkenin askeri üstünlüğünü güvence altına almaktır. Bu üstünlük, geçtiğimiz on yıllar boyunca hiç geri vurulmadan komşu ülkelere istediği gibi saldırı düzenleme özgürlüğü vermiştir. İran, bir nükleer silaha sahip olsaydı – ya da inşa etme yeteneğinin kıyısında olsaydı- İsrail'in korkuları, bu hareket serbestliğini kısıtlardı. Bu bölgesel güçler dengesi yaratırdı ki İsrail, buna engel olmaya sonuna kadar kararlıdır. İran Cumhurbaşkanı Mahmut Ahmedinejad bir defasında Tahran Araştırma Reaktörü ve tıbbi kullanım için yüzde 20 zenginleştirilmiş uranyum desteği sağlanması hâlinde uranyum zenginleştirme programını o seviyede durduracağını açıkladı ki bununla kendisini de elektrik üretimi için yüzde 3,5 zenginleştirmeye kısıtlamış oldu. (Bu güvenceyi daha sonra Washington Post Gazetesi'nde 13 Eylül 2011'de Lally Weymouth'a, 21 Eylül 2011'de New York Times Gazetesi'nden Nicholas Kristof'a ve 22 Eylül 2011'de Reuters'e, Ekim 2011'de İran Televizyonuna

“Bize yüzde 20 yakıt verselerdi biz, anında yüzde 20'de dururduk” sözleriyle açıkladı. Buna karşılık şüphesiz ABD'den rejimini güç kullanarak devirmeye çalışmama güvencesini beklerdi. İran'la anlaşma imkanı bu nedenle hâlâ ve öteden beri masadadır. Suriye çatışmasında ise, ne Başkan Beşar el Assad ne de muhalifleri anlaşmaya hazır görünüyor. Asileri Homs'dan dışarı püskürten Başkan Assad, şimdi pazarlıklara başlamadan önce kuvvetli oldukları diğer noktaları da ortadan kaldırmanın yollarını arıyor. Kendi açılarından asilerse – taze savaşçıları, silahları ve onları takip eden parasal kaynakları ile- görünüşe bakılırsa bir zafere inanıyorlar. İki taraf da açık ki yanılıyor. Kofi Annan'ın görevi, bu anlaşmazlığa askeri bir çözüm olmadığına er ya da geç ülkelerini mahveden krizden çıkmak üzere oturup müzakere etmek durumunda olduklarına ikna etmektir.

ABD'nin kontrgerilla harekâtı yazarı Bay David H. Petraus, Irak ve Afganistan'daki gibi bir savaş rezaleti mi? Düşünüyorum da Batı'nın umurunda mı?

Poyraz Gürson Ph.D.

SAVUNMA TEKNOLOJİLERİ MÜHENDİSLİK VE TİC. A.Ş.
Bilkent Cyber Park E Blok 5.Cadde No 6/A
06800 Bilkent-Çankaya Ankara / Türkiye
Tel: +90.312.266 35 50 Fax: +90.312.266 35 51
e-mail: info@stm.com.tr www.stm.com.tr

Geçmişten geleceğe miras...

MAKİNA ve KİMYA ENDÜSTRİSİ KURUMU
www.mkek.gov.tr